

Favoritfilm Vlas a spol.

1940–1948

Inventář

Název archivu:	Národní filmový archiv, Praha
Název archivní pomůcky:	Favoritfilm Vlas a spol.
Časový rozsah pomůcky:	1940–1948
Druh archivní pomůcky:	Inventář
Číslo evidenčního listu NAD:	44
Evidenční číslo pomůcky:	144
Jméno zpracovatele:	Mgr. Lucie Tichá
Místo a rok vyhotovení archivní pomůcky:	Hradištko pod Medníkem, 2013

I. Obsah

I.	Obsah	II
II.	Vývoj původce archivního souboru	III
III.	Vývoj a dějiny archivního souboru	IX
IV.	Archivní charakteristika archivního souboru	IX
V.	Obsahový rozbor archivního souboru	X
VI.	Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení pomůcky	XI
VII.	Použité prameny a literatura	XII
VIII.	Inventární seznam	1

II. Vývoj původce archivního souboru

Svou podnikatelskou kariéru zahájil Antonín Vlas (1885–1946) v roce 1908 jako prodejce pian, gramofonů a gramofonových desek v obchodě svého otce v pražské Lucerně (Vodičkova ulice 7).¹ Vlastním nákladem pořizoval a vydával nahrávky české lidové hudby.² Zajímal se však také o fotografii a kinematografii, jíž začal věnovat stále více času. Ještě před první světovou válkou nechal svou firmu protokolovat jako „Vlas a spol.“³ a zřídil na rohu Vodičkovy a Jungmannovy ulice čp. 370/9 vlastní laboratoř na výrobu filmů. Na svých snímcích zachycoval zejména Prahu a její památky, české hrady a zámky, český průmysl a natáčel národopisné filmy.⁴

Během 1. světové války utrpěl A. Vlas velké finanční a materiální ztráty, živil se prodejem kukátek - „kapesních biografů“, kterými se daly pomocí dvou čoček pozorovat zasouvané filmy. Tento nápad dokázal po vzniku samostatného Československa výhodně zpeněžit prodejem do zahraničí a vytvořit tak finanční základ pro své další podnikatelské aktivity, které se po roce 1918 týkaly již výhradně filmu.⁵

Na počátku 20. let založil A. Vlas vlastní filmové laboratoře pod názvem Favoritfilm Vlas & spol., které se do roku 1940 zabývaly také filmovou produkcí.⁶ Společnost navázala na dříve protokolovanou firmu Vlas & spol., která byla v nepřetržitém provozu již od roku 1908.⁷

V roce 1925 zahájil A. Vlas spolupráci s filmovými továrnami A-B, které v této době procházely krizí. Po domluvě se správní radou se ujal vedení laboratoře na Vinohradech, kam převedl svůj personál a zařízení. Pro A-B prováděl veškeré laboratorní práce, výrobu modernizoval a pomohl společnosti překlenout kritické

¹ Václav Vlas, otec Antonína Vlase, podnikal pod značkou „Vlas a spol.“ nebo „Vlas & Cie“ a oborem jeho podnikání byl „obchod gramofony, jich součástkami, elektrickými výrobky a tělesy osvětlovacími v Praze II-704“. Státní oblastní archiv Praha (dále jen SOA Praha), f. Krajský soud obchodní (dále jen KSO), Nc VI 1915/44, fol. 19.

² Filmová práce 1, 19.10.1945, č. 22, s. 6.

³ Národní filmový archiv (dále jen NFA), f. Favoritfilm Vlas a spol., k. 1, sign. III, inv. č. 8, fol. 2.

⁴ STRUSKOVÁ, Eva: Antonín Vlas a jeho Favoritfilm. *Illuminace* 21, 2009, č. 2, s. 210.

⁵ Tamtéž.

⁶ Tamtéž.

⁷ NFA, f. Favoritfilm, k. 1, sign. I, inv. č. 1, fol. 3. Přesné datum zápisu společnosti Favoritfilm Vlas a spol. do obchodního rejstříku se bohužel nepodařilo zjistit, v SOA Praha (f. KSO) je k nahlížení přístupný pouze spis Nc VI 1915/44, který se týká firmy Vlas a spol. Václava Vlase (otce Antonína Vlase) a zavedení obchodního dozoru nad ní. Ani v Archivu hlavního města Prahy (v živnostenském referátu bývalého pražského magistrátu, jehož součástí je také živnostenský rejstřík, a v hospodářských odborech magistrátu) se nepodařilo dohledat jakékoli informace o vzniku a činnosti společnosti.

období. Nicméně již v roce 1927 se správní rada A-B rozhodla spolupráci s Vlasem ukončit a odkoupit jeho technické zařízení. Vzhledem k tomu, že neměl své postavení ve filmových ateliérech A-B smluvně vymezené, musel nakonec přistoupit na ztrátové finanční vypořádání, k němuž došlo v březnu roku 1928.⁸

Po odchodu z vinohradského ateliéru si Vlas najal od Pražských vzorkových veletrhů v Praze 7 dva pavilony ve Veletržní ulici čp. 20, ve kterých vybudoval svůj vlastní filmový ateliér a laboratoře s názvem Favoritfilm. Jednalo se o dřevěné budovy, ve kterých se mělo pracovat s vysoce hořlavými filmy, proto musel A. Vlas řešit řadu sporů s hasiči, kteří mu odmítali zřízení filmového ateliéru v těchto prostorách povolit. Ateliéry Favoritfilmu v Holešovicích byly po menších průtazích otevřeny v říjnu roku 1927.

Komplikace s hasiči i stavebním odborem pražského magistrátu nastaly i v pozdějších letech, Favoritfilmu hrozilo dokonce vystěhování. Jeho majitel A. Vlas proto uvažoval o zřízení ateliérů v usedlosti „u Dědků“ v Hlubočepích čp. 76. Stavební povolení mu bylo vydáno 24. června 1933, později však bylo uděleno pouze „jako provisorium, kdykoliv zrušitelné a odvolatelné“. Bylo by tedy velkým rizikem investovat milionový kapitál do tak nejistého podniku. A. Vlas se proto nakonec zavázal k nákladným adaptacím ateliérů v Praze ve Veletržní ulici, aby získal povolení magistrátu k provozování živnosti ve stávajících budovách.⁹

Dobový tisk pochvalně zmiňuje nové Vlasovy ateliéry, k nimž náležela také projekční síň pro 200 diváků, jako „bezvadně vypravené kanceláře a laboratoře, které svou moderností a prostorností náležejí k nejlépe vybudovaným podnikům v Praze.“¹⁰ Antonín Vlas věnoval firmě veškeré své dosavadní technické vybavení a dokoupil nové stroje, aby výroba filmů byla co nejmodernější. Zároveň neskrýval své další smělé plány: „Přes velkou nákladnost a přes značnou rozlehlost budov nyní adaptovaných, jde pouze o provisorium: definitivní ateliéry a technické budovy postavíme v příštích letech na Rokosce nad Pelc-Tyrolkou. (...) Bude tam ateliér o dvou lodích, v němž budou také pořádány mezinárodní sportovní podniky.“¹¹ K vybudování dalšího nového ateliéru však nedošlo.

⁸ SOA Praha, KSO, k. 1846, sign. B XIII/621, fol. 56. Protokoly z valných hromad (23. listopadu 1925, 27. března 1928). STRUSKOVÁ, Eva: *Antonín Vlas a jeho Favoritfilm*. *Illuminace* 21, 2009, č. 2, s. 211.

⁹ NFA, f. Favoritfilm Vlas a spol., k. 1, sign. III, inv. č. 8, fol. 11–12.

¹⁰ *Filmový kurýr* 2, 28.1.1928, č. 2, s. 4.

¹¹ *Filmová tribuna* 1, 14.10.1927, č. 30 (příloha), s. 5.

Disponentem a prokuristou úspěšně se rozvíjející firmy byl jmenován Adolf Lehner, který zároveň vedl její kulturní a propagační oddělení.¹² Jako střihači působili ve Favoritfilmu Oldřich Speerger, manželka majitele Anna Vlasová (roz. Košatková), Jiřina Lukešová a Marie Čulíková (roz. Hladká). Dále zde byli zaměstnáni Vladimír Lorenc (kameraman), Zdeněk Hofbauer (kameraman) Václav Pazderník (laborant), Jiří Sekerka, Ivan Elbl, Milada Sádková (roz. Cettlová) a další.¹³

Pod značkou Favoritfilmu bylo natočeno několik desítek krátkých filmů, jednalo se zejména o „filmy kulturní, průmyslové, národohospodářské a propagační“. Jednou z důležitých činností společnosti byla také výroba titulků. V letech 1926–1930 vydával A. Vlas filmový *Favoritjournal*, ve kterém se snažil prezentovat veškeré obchodní a průmyslové aktuality z domova i zahraničí. Žurnál měl být prostřednictvím osmdesáti zahraničních zástupců Pražských vzorkových veletrhů rozšiřován po celém světě a případně též vyměňován za jiné snímky.¹⁴

Jednou z nejvýznamnějších prací A. Vlase a jeho Favoritfilmu byla filmová galerie postav českého veřejného a kulturního života, tzv. *Národní galerie filmová*, v níž bylo zachyceno na 200 českých spisovatelů, básníků, výtvarníků a čs. politiků.¹⁵ S dílem započal Antonín Vlas již v roce 1925 ve spolupráci s profesorem Miloslavem Hýskem pod patronací České akademie věd a umění. Sbírkou byla utvořena z nově natočených filmů i starších snímků pořízených u nás i v zahraničí, které byly vykupovány od různých majitelů. Podle pamětníka a bývalého zaměstnance Oldřicha Speergera se jednalo o krátké šoty o délce 60–100 m, které byly stříhány a upravovány ve Favoritfilmu. Pro orientaci v záznamech sloužila kartotéka. Celý projekt financoval A. Vlas sám z vlastních prostředků. V roce 1940 nabídl tyto cenné

¹² Později (v r. 1930) založil A. Lehner společně s operátorem Jaroslavem Fišerem vlastní podnik pod názvem *Bertini-film*. Filmový kurýr 4, 14.2.1930, č. 7, s. 2.

¹³ NFA, Sbírkou zvukových záznamů, 1544-MD, rozhovor s Miladou Sádkovou, a 1653-CD, rozhovor s Oldřichem Speergerem. STRUSKOVÁ, Eva: Antonín Vlas a jeho Favoritfilm. *Illuminace* 21, 2009, č. 2, s. 212.

¹⁴ ŠTÁBLA, Zdeněk: *Data a fakta z dějin čs. kinematografie 1896–1945*, sv. 1. Praha: Čs. filmový ústav 1988, s. 78. *Filmová tribuna* 1, 14.10.1927, č. 30, (příloha), s. 5. Český filmový zpravodaj 7, 22.10.1927, č. 40, s. 3. *Filmový kurýr* 1, 15.10.1927, č. 12, s. 4. HAVELKA, Jiří: *Čs. filmové hospodářství I. (Zvukové období 1929–1934)*. Praha: Nakladatelství Čefis, spol. s r.o. 1935, s. 112.

¹⁵ Zachyceni zde byli mj. T. Baťa, K. Baxa, bratři Čapkové, K. M. Čapek-Chod, E. Destinnová, V. Dyk, K. Engliš, J. Goll, S. J. Guth-Jarkovský, A. Hejduk, I. Herrmann, J. Holeček, J. Hora, A. Jirásek, A. Klášterský, V. Klofáč, K. Kramář, E. Krásnohorská, J. Kubelík, J. S. Machar, T. G. Masaryk, A. Mucha, O. Nedbal, A. Podlaha, G. Preisová, K. V. Rais, A. Rašín, A. Sedláček, A. Sova, F. X. Svoboda, A. Stašek, P. Šámal, M. R. Štefánik, M. Švabinský, A. Švehla, J. Thomayer, K. Toman, F. Udržal, V. Vančura, Z. Wirth ad. *Filmová práce* 1, 19.10.1945, č. 22, s. 6. NFA, f. Favoritfilm Vlas a spol., k. 1, inv. č. 2, fol. 9–12, tisk vydaný A. Vlasem k propagaci *Národní galerie filmové*.

filmové materiály k prodeji Filmovému poradnímu sboru při Ministerstvu obchodu za sumu 200 000 Kč. Nabídka bohužel nebyla přijata.¹⁶

Navzdory tomu, že byly ateliéry Favoritfilmu oproti jiným prostorově skromné, těsné a ve třicátých letech již hodně technicky zastaralé (mj. nebyly vybaveny zvukovou aparaturou), podařilo se zde natočit i dva celovečerní hrané filmy (*Trhani*, rež. Václav Wasserman¹⁷, 1936; *Láska a lidé*, rež. Václav Kubásek a Vladimír Vančura, 1937). V podniku vládlo nadšení pro věc, ochota a vůle sloužit dobrému českému filmu.¹⁸

V roce 1937 založil Antonín Vlas při Favoritfilmu vlastní filmovou půjčovnu, jejímž ředitelem jmenoval dlouholetého filmového odborníka Václava Dobeše.¹⁹ Jediným exploatovaným filmem této půjčovny byl právě film V. Wassermana *Láska a lidé*.²⁰

V období protektorátu zajišťoval Favoritfilm laboratorní práce pro různé výrobce krátkých filmů (např. Josefa Kozu, Adolfa Lehnera, Ludvíka Gubu ad.) a pokračoval ve spolupráci s Aktualitou, pro niž týdně laboratorně zpracovával na padesát kopií filmového týdeníku. Podle pamětníků se zde pod zvláštním dohledem údajně kopirovaly také filmové záznamy, které natočila Aktualita v Lidicích.²¹ Výroba vlastních filmů ve Favoritfilmu po roce 1939 až na několik výjimek v podstatě skončila.

Bezdětný Antonín Vlas společně se svou manželkou se snažili i za protektorátu vytvořit ve svém podniku rodinné prostředí; pro své zaměstnance zřídili knihovnu, pracovníkům nočních směn zajišťovali stravování, před pavilony filmových laboratoří bylo venkovní posezení. Na pozemku Favoritfilmu pěstovali růže, ovocné stromy i keře vinné révy.²²

Dne 7. května 1945 byly filmové laboratoře Favoritfilmu ostřelovány Němci a komplex, v němž se nacházelo množství hořlavého filmu a chemikálií, podlehl

¹⁶ NFA, f. Favoritfilm Vlas a spol., k. 1, inv. č. 2. NFA, Sbírka zvukových záznamů, 1653-CD, rozhovor s Oldřichem Speergerem.

¹⁷ Václav Wasserman spolupracoval s Favoritfilmem také na některých krátkých filmech (např. *Bílé zlato*, *Svatováclavské památky*). Viz NFA, f. Wasserman Václav, 1922–1967 (1971), sign. II/b/5, inv. č. 125. (Korespondence s Favoritfilmem – vč. rukopisných poznámek a autogramů mj. A. Lehnera, A. Vlase a A. Vlasové.)

¹⁸ Film *Trhani* byl natočen bez zvukové kamery a dialogy k tomuto filmu byly dodatečně namluveny až v ateliéru A-B na Barrandově. Film *Láska a lidé* byl realizován pomocí vypůjčené pojízdné zvukové aparatury od ing. F. Utěšila. ŠTÁBLA, Zdeněk: *Rozšířené teze k dějinám čs. kinematografie 1919–1939*, 4. část. Praha: Čs. filmový ústav 1984, s. 147. TÝŽ: *Data a fakta z dějin čs. kinematografie 1896–1945*, sv. 3. Praha: Čs. filmový ústav 1990, s. 643. Viz též HRBAS, Jiří: Václav Wasserman, průkopník české kinematografie II. *Film a doba* 19, červen 1973, č. 6, s. 298.

¹⁹ V letech 1923–1937 zaměstnanec společnosti Elekta a.s. NFA, f. Elekta a.s., inv. č. 152.

²⁰ *Filmový kurýr* 11, 1.10.1937, č. 40, s. 3; *Film* 17, 1.10.1937, č. 37, s. 3.

²¹ STRUSKOVÁ, Eva: Antonín Vlas a jeho Favoritfilm. *Illuminace* 21, 2009, č. 2, s. 212.

²² Tamtéž.

zkáze.²³ Byly tak zničeny mj. negativy Vančurova filmu *Láska a lidé* a velké množství krátkých filmů, ale také *Národní galerie filmová*. Zničeny byly také filmy společnosti Aktualita k.s. Karla Pečeného v hodnotě 367 930,20 Kč.²⁴ Z celého podniku se zachránil pouze jediný automatický kopírovací stroj, který byl v tu dobu na opravě u firmy Tumpach na Žižkově, a několik set kilogramů stříbrného bahna, jemuž oheň neublížil.²⁵ Cílem útoku byly zřejmě některé deponované nacistické filmové materiály Aktuality.²⁶

Během soudního procesu s Karlem Pečeným v roce 1945 vyslovil Antonín Vlas přesvědčení, že vypálení Favoritfilmu mělo spojitost s akcí SSmanů, kteří, jak vypověděl, „asi týden před revolucí přivezli společně se zaměstnancem Aktuality [Ferdinandem] Kurzou 25 beden pozitivu 16mm a 35mm a složili je v mém skladišti. Za čtyři dny nato viděl jsem je, jak si vyměřovali zvenčí polohu tohoto skladiště“.²⁷ Jeho podezření se však nikdy nepodařilo najisto potvrdit.²⁸ O německých filmových materiálech, uložených v budovách Favoritfilmu, věděli i někteří tehdejší zaměstnanci firmy. Podrobnosti však neznali, sám A. Vlas o této skutečnosti velice nerad hovořil.

Většina personálu Favoritfilmu po tragické květnové události přešla na Barrandov a později do Krátkého filmu. Antonín Vlas i po zničení svého podniku a cenných filmových materiálů neztrácel optimismus a byl odhodlán k dalšímu působení ve filmovém oboru. To se mu však již nepodařilo, zemřel 4. dubna 1946.

²³ V některých pramenech se uvádí datum 5. května 1945.

²⁴ NFA, f. Aktualita k.s., (1916) 1937–1953, k. 6, inv. č. 200, 201.

²⁵ NFA, f. Favoritfilm Vlas a spol., k. 1, sign. III, inv. č. 8, fol. 16.

²⁶ Karel Pečený byl v řízení Mimořádného lidového soudu v Praze vedeném pod spis. zn. Ls XIII 2173/46 odsouzen rozsudkem ze dne 2.4.1947 k trestu těžkého žaláře v trvání 5 let, náhradě nákladů trestního řízení a ztrátě veškerého jmění za spáchaný zločin proti státu, kolaboraci a veřejné násilí vydíráním. NFA, f. Aktualita k.s., (1916) 1937–1953, k. 6, inv. č. 201. STRUSKOVÁ, Eva: Antonín Vlas a jeho Favoritfilm. *Iluminace* 21, 2009, č. 2, s. 212.

²⁷ SOA Praha, f. Mimořádný lidový soud, sign. LS 521/46, fol. 94. Výpověď Antonína Vlase z 18.6.1945.

²⁸ STRUSKOVÁ, Eva: *Antonín Vlas a jeho Favoritfilm*. *Iluminace* 21, 2009, č. 2, s. 212.

Seznam hraných filmů vyrobených společností Favoritfilm Vlas a spol.:

1925 – *Otec a syn*
1926 – *Svéhlavička*
1926 – *Písně vězněného (Pro cizí vinu)*
1926 – *Babinský*
1927 – *Jejich utrpení*
1928 – *Bílé zlato*
1932 – *Rajská narkosa*
1932 – *Co by za ni dal, kdyby ji byl znal*
1936 – *Trhani*
1937 – *Láska a lidé*
1938 – *Karlíkovy trampoty*

Zdroj: *Český hraný film 1898–1930*. Praha: NFA 1995.
Český hraný film 1930–1945. Praha: NFA 1998.

Účast společnosti Favoritfilm Vlas a spol. na domácí filmové výrobě v letech 1929–1942:

Rok	Hrané celovečerní filmy	Ostatní filmy	Celkem (m)	Podíl na domácí produkci
1929	-	45 (14 573)	45 (14 573)	7,15%
1930	-	23 (9 565)	23 (9 565)	6,36%
1931	-	21 (12 165)	21 (12 165)	8,05%
1932	-	11 (9 505)	11 (9 505)	6,82%
1933	-	5 (1 615)	5 (1 615)	0,85%
1934	-	6 (1 990)	6 (1 990)	1,31%
1935	-	9 (2 730)	9 (2 730)	1,95%
1936	1 (2 250)	15 (5 985)	16 (8 235)	5,62%
1937	1 (2 825)	7 (1 560)	8 (4 385)	2,15%
1938	-	5 (1 175)	5 (1 175)	0,70%
1939	-	2 (100)	2 (100)	0,06%
1940	-	2 (700)	2 (700)	0,39%
1941	-	-	-	-
1942	-	1 (310)	1 (310)	0,38%

Zdroj: HAVELKA, Jiří: *Čs. filmové hospodářství I.–V*. Praha: 1935–1939. Týž: *České filmové hospodářství 1939–1942*. Praha: 1940–1943.

III. Vývoj a dějiny archivního souboru

Vzhledem k dramatickým osudům společnosti, jejíž sídlo v pražských Holešovicích bylo v květnu roku 1945 kompletně zničeno požárem v důsledku zde probíhajících bojů s Němci, jsou písemnosti vzniklé činnosti Favoritfilmu nebo jejího majitele Antonína Vlase dochovány velice torzovitě. Velká část dokumentů byla získána Národním filmovým archivem dne 30. 10. 2000 koupí od pana Arnošta Žáka.²⁹

V letech 2002–2004 vedla PhDr. Eva Strusková rozhovory s bývalými zaměstnanci Favoritfilmu pro Sbírku zvukových záznamů NFA.³⁰ Při natáčení jednoho z rozhovorů darovala paní Marie Čulíková NFA fotoalbum, které krátce po válce vytvořil tehdejší filmový laborant Favoritfilmu Oldřich Speerger (inv. č. 9). Dne 18.1.2009 předala do archivního fondu Favoritfilm Vlas a spol. dr. Strusková pět fotografií laboratoří Favoritfilmu po požáru v roce 1945 (inv. č. 6). Ty získala darem od Milady Sádkové (roz. Cettlové).

Dne 26.6.2007 byl fond obohacen o dopis A. Vlase Filmovému poradnímu sboru s nabídkou prodeje *Národní galerie filmové* (inv. č. 2), který převedla z fondu Českomoravské filmové ústředí (1940–1946) Tereza Dvořáková.

IV. Archivní charakteristika archivního souboru

V roce 2000 byl archivní fond Favoritfilm Vlas a spol. uspořádán pracovnící NFA Evou Uzlovou, která torzovitě dochovaný materiál v rozsahu 0,02 bm seřadila dle věcně-chronologického hlediska a označila čtyřmi inventárními čísly. Provedla adjustaci dokumentů ve fondu uložených a sepsala stručný inventář.

Vzhledem k dalším později evidovaným přírůstkům ve fondu a nevyhovující podobě inventáře z roku 2000 byl fond Favoritfilm Vlas a spol. během generální

²⁹ Konkrétně se jednalo o osobní vzpomínky A. Vlase na léta 1908–1945 (inv. č. 8), hlášení o škodách způsobených válečnými událostmi a soupis investic do továrních budov (inv. č. 4), záznam o převzetí laboratoří Favoritfilmu (inv. č. 5), potvrzení o vyhoření firmy (inv. č. 3) a doklad o československém státním občanství Anny Vlasové (inv. č. 10). Další dokumenty (oddací list A. Vlase a A. Košátkové, doklad o zpopelnění A. Vlase, osvědčení o původu – záznam z arijského rejstříku Českomoravského filmového ústředí) A. Vlasové a jednu fotografii firmy Favoritfilm Vlas a spol. ve Vodičkově ulici poskytl A. Žák dne 30.10.2000 Národnímu filmovému archivu k naskenování.

³⁰ Rozhovor poskytli: Oldřich Speerger, Marie Čulíková (roz. Hladká), Jiřina Lukešová, Milada Sádková (roz. Cettlová) a Vladimír Lorenc.

inventury 2012-2013 (dále jen GI 2012-2013) prohlášen za nezpracovaný a bylo přikročeno k jeho novému uspořádání, adjustaci a vytvoření nového inventáře.

Rozsahově velice skromný archivní fond obsahuje kromě spisového materiálu také fotografie, fotoalbum, jeden rukopis a jeden tisk. Všechny dochované písemnosti jsou psány v českém jazyce. Archiválie nejsou – kromě jednotlivých drobných poškození rezavějícími kancelářskými svorkami – nijak výrazně poškozeny, restaurátorského zásahu není třeba.

V. Obsahový rozbor archivního souboru

Jelikož je archivní fond firmy Favoritfilm Vlas a spol. dochován velice torzovitě, byly materiály uspořádány pouze do tří signatur a deseti inventárních jednotek podle věcně-chronologického hlediska.

Signatura I – Firemní dokumenty a korespondence, obsahuje dva spisy, exposé Favoritfilmu na výstavbu nového filmového ateliéru v Praze-Hlubočepích a nabídku prodeje *Národní galerie filmové* Filmovému poradnímu sboru.

Signatura II – Zánik a likvidace společnosti, zahrnuje dokumenty z období let 1945–1948, které souvisejí s požárem Vlasových filmových laboratoří a likvidací firmy (hlášení o škodách, seznam zničeného majetku, převzetí laboratoří Favoritfilmu správou státních filmových ateliérů a laboratoří ad.). Pod signaturou II je uloženo také pět fotografií vyhořelých objektů Favoritfilmu v Praze-Holešovicích a torzovitě dochovaná korespondence ohledně licenčních poplatků.

Pod **signaturu III – Varia** byly zařazeny ilustrační dokumenty a materiály neúřední povahy. Jedná se o vzpomínky A. Vlase na léta 1908–1945, fotoalbum vytvořené Oldřichem Speergerem a osvědčení o československém státním občanství manželky A. Vlase, bývalé střihačky Favoritfilmu Anny Vlasové.

Největší část archiválií se týká zániku firmy Favoritfilm při požáru 7. května 1945 a následné likvidace společnosti. Vzhledem k pohnutým osudům firmy je třeba upozornit zejména na význam hlášení o škodách způsobených požárem, které obsahuje mj. seznam filmů, které byly uloženy ve Vlasově filmovém archivu a byly kompletně zničeny. Rovněž tisk, který byl vydán k propagaci cenné *Národní galerie filmové*, informuje o dnes již neexistujících filmových záznamech. Badatelsky velice zajímavé

jsou vzpomínky sepsané Antonínem Vlasem (inv. č. 8), ve kterých popisuje své působení v oboru filmu od roku 1908 do roku 1945. Tentýž dokument (v originále i kopii) je uložen také v archivním fondu NFA Průkopníci čs. kinematografie (sbírka jednotlivin) pod přír. č. 13/1.³¹

Cenné jsou také fotografie zachycující budovy filmových ateliérů a tehdejší zaměstnance Antonína Vlase, ale také zkázu způsobenou požárem v květnu roku 1945. Většina fotografií je součástí alba, které krátce po válce vytvořil tehdejší filmový laborant Favoritfilmu Oldřich Speerger³² pro manželku majitele firmy Annu Vlasovou. Druhou verzi alba věnoval své kolegyni Marii Hladké, provdané Čulíkové, která jej při natáčení rozhovoru pro Sbírku zvukových záznamů NFA v roce 2002 darovala NFA.³³

VI. Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení pomůcky

Dochované materiály fondu Favoritfilm Vlas a spol. v rozsahu jednoho kartonu jsou uloženy v depozitáři NFA na Hradištku. Fond uspořádala, úvod sepsala a inventární seznam sestavila Mgr. Lucie Tichá v dubnu–květnu 2013. Vzhledem k malému rozsahu fondu nebyly vytvořeny rejstříky.

³¹ Tato verze Vlasových vzpomínek je navíc opatřena firemním razítkem Favoritfilmu a pozdějšími poznámkami a doplňky neznámého autora.

³² Oldřich Speerger (nar. 11.8.1919) je synem významného českého herce němé éry Jana W. Speergera, jehož torzovitá osobní pozůstalost je uložena v NFA.

³³ STRUSKOVÁ, Eva: Antonín Vlas a jeho Favoritfilm. *Illuminace* 21, 2009, č. 2, s. 212.

VII. Použité prameny a literatura

- NFA, f. Aktualita k.s., (1916) 1937–1953, k. 6, inv. č. 200, 201.
- NFA, f. Wasserman Václav, 1922–1967 (1971), sign. II/b/5, inv. č. 125.
- NFA, Sbíрка zvukových záznamů:
 - 1544-MD – Milada Sádková
 - 827-OS-CD – Marie Čulíková
 - 913-CD – Jiřina Lukešová (4 CD)
 - 825-CD – Vladimír Lorenc (2 CD)
 - 1653-CD – Oldřich Speerger
- SOA Praha, KSO, k. 1846, B XIII/621. Protokoly valných hromad A-B.
- SOA Praha Mimořádný lidový soud, LS 521/46.
- Český filmový zpravodaj 7, 22.10.1927, č. 40, s. 3.
- *Film* 17, 1.10.1937, č. 37, s. 3.
- *Filmová tribuna* 1, 14.10.1927, č. 30, (příloha), s. 5
- *Filmový kurýr* 1, 15.10.1927, č. 12, s. 4.
- *Filmový kurýr* 2, 28.1.1928, č. 2, s. 4.
- *Filmový kurýr* 4, 14.2.1930, č. 7, s. 2.
- *Filmový kurýr* 11, 1.10.1937, č. 40, s. 3;
- *Filmová práce* 1, 19.10.1945, č. 22, s. 6.
- *Filmová tribuna* 1, 14.10.1927, č. 30, (příloha), s. 5.
- HAVELKA, Jiří: *Čs. filmové hospodářství I.–V.* Praha: 1935–1939.
- Týž: *České filmové hospodářství 1939–1942.* Praha: Nakladatelství Knihovny Filmového kurýru 1940–1943.
- HRBAS, Jiří: Václav Wasserman, průkopník české kinematografie II. *Film a doba* 19, červen 1973, č. 6, s. 298.
- STRUSKOVÁ, Eva: Antonín Vlas a jeho Favoritfilm. *Illuminace* 21, 2009, č. 2, s. 210–213.
- ŠTÁBLA, Zdeněk: *Data a fakta z dějin čs. kinematografie 1896–1945*, sv. 1, 3, 4. Praha: Čs. filmový ústav 1988, 1990, 1984.

VIII. Inventární seznam

<i>inv.č.</i>	<i>sign.</i>	<i>obsah</i>	<i>časový rozsah</i>	<i>č. ev. jedn.</i> ³⁴
I. Firemní dokumenty a korespondence				
1		Exposé firmy Favoritfilm Vlas & spol., Praha VII, Nové výstaviště P.V.V. na výstavbu filmového ateliéru v Praze-Hlubočepích, kalkulace příjmů a vydání; strojopis, fol. 8. ³⁵	po r. 1933	1
2		Nabídka prodeje <i>Národní galerie filmové</i> Filmovému poradnímu sboru při Ministerstvu obchodu; příloha: seznam filmů vyrobených Favoritfilmem a tisk vydaný k propagaci <i>Národní galerie filmové</i> ; strojopis, tisk, fol. 13.	1940	1
II. Zánik a likvidace společnosti				
3		Potvrzení Národního výboru v Praze VII o vyhoření firmy Favoritfilm Vlas a spol.; strojopis, fol. 1.	1945	1
4		Hlášení pro ministerstvo průmyslu o škodách způsobených válečnými událostmi a soupis škod způsobených Favoritfilmu při osvobozovacích bojích v květnu 1945, (inventář poškozeného majetku; vč. seznamu filmů uložených v archivu Favoritfilmu); strojopis, fol. 23.	1945, b.d.	1
5		Záznam o převzetí filmové laboratoře Favoritfilm v Praze VII správou státních filmových ateliérů a laboratoří; strojopis, fol. 7 ³⁶ .	1945, 1948	1
6		Fotografie laboratoří Favoritfilmu zničených požárem 7. května 1945; 5 ks.	1945	1
7		Záležitosti licenčních poplatků Favoritfilmu; strojopis, fol. 4.	1948	1
III. Varia				
8		Osobní vzpomínky A. Vlase „Přehled mé činnosti životní od r. 1908 až 1945“; strojopis, fol. 17. ³⁷	[1945–1946]	1
9		Fotoalbum kolektivu pracovníků Favoritfilmu v Holešovicích, vytvořené Oldřichem Speergerem; 1 ks, 24x15x4 cm, dřevěné desky, fol. 17.	1945	1

³⁴ Není-li uvedeno jinak, jedná se o karton.

³⁵ Pokud není uvedeno jinak, jedná se o dokument v českém jazyce.

³⁶ 1x originál, 2x opis.

³⁷ Tentýž dokument je uložen ve fondu NFA, Průkopníci čs. kinematografie (sbírka jednotlivin), 1909–1972, přír. č. 13/1.

10	Osvědčení o československém státním občanství manželky A. Vlase, Anny Vlasové (roz. Košatkové); strojopisně vyplněný tištěný formulář, fol. 1.	1948	1
----	--	------	---

Název archivní pomůcky: Favoritfilm Vlas a spol.

Časový rozsah pomůcky: 1940–1948

Počet evidenčních jednotek: 1 karton
1 tisk
5 fotografií
1 rukopis
1 fotoalbum

Počet inventárních jednotek: 10

Rozsah zpřístupněných archiválií: 0,12 bm

Stav ke dni: 16.5.2013

Archivní fond zpracovala: Mgr. Lucie Tichá

Pomůcku sestavila: Mgr. Lucie Tichá

Počet stran: XII + 3

Číslo jednací: NFA 1849/2013

Pomůcku schválil: 30.12.2013
Datum

.....
Tereza Czesany Dvořáková
ředitelka Sekce neaudiovizuálních
sbírek, výzkumu a informací